

Pražská vysoká škola psychosociálních studií, s.r.o.

TEMATICKÉ OKRUHY K BAKALÁŘSKÉ ZKOUŠCE

VÝVOJOVÁ PSYCHOLOGIE

Bc. program Psychologie

1. **Předmět a základní principy vývojové psychologie** (předmět studia, specializované obory vývojové psychologie, aplikace, základní principy)
2. **Problematika vývoje** (charakteristika, zákonitosti, evoluce a involuce ve vývoji, vývojové úkoly a přechody, krize, nestandardní vývoj a poruchy vývoje)
3. **Determinace vývoje** (nature vs nurture, teorie, výzkumy)
4. **Metodologie vývojové psychologie** (způsoby získávání dat, základní strategie, typy výzkumů, etické aspekty výzkumů, slavné výzkumy ve vývojové psychologii)
5. **Základy vývojové teorie S. Freuda** (teorie pudů a změny v pojetí, psychosexuální vývoj dle Freuda; oidipovský komplex, jeho význam a kritika zhodnocení teorie, nastínění dalšího směřování psychoanalytických teorií)
6. **Základy vývojové teorie E. Eriksona** (východiska Eriksonovy teorie, teorie psychosociálního vývoje, pojetí kultury u Eriksona, náplň jednotlivých vývojových období; zhodnocení teorie)
7. **Raný proces socializace a význam vztahu** (teorie R. Spitze, teorie intersubjektivnosti dle C. Trevarthena, teorie separace individuace M. Mahlerové, problematika rané deprivace)
8. **Teorie Attachmentu** (pojetí attachmentu dle Bowlbyho; výzkumy Ainsworthové a typy attachmentu, jejich povaha a původ, význam attachmentu pro navazování a vztahů a jejich povahu v dospělosti, současné výzkumy)
9. **Základní teorie kognitivního vývoje – Piaget a Vygotsky** (základy teorie, rozdíly a podobnost, základní pojmy, Piagetova stadia, zhodnocení, směr současného bádání)
10. **Morální vývoj** (teorie morálního vývoje J. Piageta, L. Kohlberga, teorie péče C. Gilliganové)

11. **Vývoj řeči a komunikace** (předřečová produkce, vývoj jednotlivých rovin řeči, sociální a biologické vlivy na osvojení jazyka, bilingvismus, teorie vývoje řeči)
12. **Problematika genderu** (biologické vlivy na vývoj pohlaví, genderová identita a role, pohlavní stálost a konstantnost, sociální vlivy na vývoj genderu)
13. **Prenatální období** (význam rodičovských postojů - výzkumy, prenatální vývoj /fáze, vývoj tělesný, vývoj motoriky a smyslů/, sociální interakce a vztah mezi dítětem a matkou, porod a jeho vedení)
14. **Novorozenecké období** (chování a reflexní činnost novorozence, behaviorální stavy novorozence, smysly novorozence, výrazy protosociálního chování novorozence, povaha a význam vztahu mezi dítětem a pečující osobou)
15. **Kojenecké období** (vývoj hrubé a jemné motoriky, vývoj vnímání, myšlení a řeči, vývoj sociálních vztahů, vývoj sebepojetí, charakteristika dle autorů /Freud, Erikson, Piaget, Mahler.../)
16. **Batoletí období** (vývoj hrubé a jemné motoriky, vývoj řeči a myšlení, vývoj osobnosti a sociálních vztahů batolete, charakteristika dle autorů)
17. **Předškolní období** (vývoj hrubé a jemné motoriky, vývoj řeči a myšlení, hra a kresba, vývoj socializace a norem, charakteristika dle autorů)
18. **Vstup dítěte do školy a teorie sociokulturního handicapu** (psychologické aspekty vstupu dítěte do školy na straně dítěte a rodiny, školní zralost a připravenost, diagnostika školní zralosti, kulturní habitus a kulturní kapitál, předpoklady školní úspěšnosti, teorie jazykového kódu)
19. **Mladší školní věk** (vývoj myšlení, vývoj sociálních vztahů, vývoj identity, specifika raného školního věku, charakteristika dle autorů)
20. **Období dospívání** (vymezení období a jeho varianty, tělesný vývoj a jeho vliv na psychiku, změny v prožívání, vývoj myšlení, vývoj identity, vývoj sociálních vztahů, teorie dospívání, krize v období dospívání)
21. **Období dospělosti** (problém s periodizací, jednotlivé fáze a jejich charakteristika, vývojové úkoly a krize dospělosti, vynořující se dospělost, významná témata dospělosti /partnerství, rodičovství/)
22. **Psychologie stárnutí** (vymezení stárnutí, tělesné změny, kognitivní vývoj, paměť, osobnost, sociální vývoj, krize ve stáří a nejčastější poruchy a nemoci, problematika umírání a smrti)

Doporučená literatura:

ATKINSON, R. L. Psychologie. Praha: Portál, 2003

BOWLBY, J.: Vazba: teorie kvality raných vztahů mezi matkou a dítětem, Praha: Portál, 2010

ERIKSON, E. H. Dětství a společnost. Praha: Argo, 2002

FREUD, S. Vybrané spisy 3. Práce k sexuální teorii a učení o neurosách. Praha: Avicenum, 1971

HAMILTON, I. S. Psychologie stárnutí, Praha: Portál, 1999

MAHLER, M. S. Psychologický zrod dítěte. Praha: Triton, 2006

LANGMEIER, J. a KREJČÍŘOVÁ, D. Vývojová psychologie. Praha: Grada, 1998

MACEK, P. Adolescence, Praha: Portál, 2003

MATĚJČEK, Z. a LANGMEIER, J. Psychická deprivace v dětství. Praha: Avicenum, 1974

PIAGET, J. Psychologie dítěte. Praha: portál, 2007

ŘÍČAN, P. a KREJČÍŘOVÁ, D. Dětská klinická psychologie, Praha: Grada, 2006

ŘÍČAN, P. Cesta životem. Praha: Panorama, 1990

SVOBODA, M. (ed.), KREJČÍŘOVÁ, D. a VÁGNEROVÁ, M. Psychodiagnostika dětí a dospívajících, Praha: Portál, 2009

ŠULOVÁ, L. Raný psychický vývoj dítěte, Praha: Karolinum, 2010

THOROVÁ, K.: Vývojová psychologie, Praha: Portál, 2015

VÁGNEROVÁ, M. a kol. Psychologie handicapu. Praha: Karolinum, 2000

VÁGNEROVÁ, M. Úvod do vývojové psychopatologie I - IV . Liberec: Technická univerzita 2002 – 2003

VÁGNEROVÁ, M. Vývojová psychologie. Praha: Portál, 2000